

siszta álláspontot képviselt és olasz orientációt követelt, addig az ellenzék szőröstül-bőröstül a német típusú nemzetiszocializmust akarta átvenni. Magyarország két háború közötti politikája nem kis mértékben éppen a politikai jobboldal megosztottsága miatt volt ambivalens és következetlen.

Ez a politikai kettősség vagy kétértelműség a legmarkánsabb és a legrámaibb formában minden bizonnyal a zsidókérdésben nyilvánult meg. Természetesen a magyar jobboldal mindkét szárnya antiszemita alapon állt, és nagy buzgalommal próbált hathatós megoldásokat találni erre az „égető problémára”. A mérték, a módszer tekintetében azonban szembebeszökő volt a különbség köztük. A jobboldal uralkodó szárnyában a zsidó felső középosztállyal jó kapcsolatokat fenntartó arisztokrata-dzsentri elemek voltak a hangadók, ők tehát „civilizált” antiszemita programmal dolgoztak. Ez azt jelentette, hogy az ország gazdasági és kulturális életében fokozatosan csökkenteni kell, és ha lehet, meg is kell szüntetni a zsidó befolyást, hogy ezzel a hazai szélsőjobboldaliakat és a külföldi nemzetiszocialistákat megbékítsék. E cél érdekében nagy nyomás alá helyezték a zsidóságot, sokuknak életlehetőségeit beszűkítették, és a megkülönböztetések kíméletlen, megalázó rendszerének vetették alá őket. A zsidók elleni náci típusú fizikai megtorlást viszont határozottan elenezték. A kormány nem járult hozzá és nem is helyeselte azokat az atrocitásokat, amelyekre 1941 augusztusában Kamenyec-Podolszkijban és 1942 januárjában Délvidéken került sor. Ezenkívül eredményesen szálltak szembe a Harmadik Birodalomnak a zsidókérdés végleges megoldását sürgető követelésével.

A negyvenes évek elején egyre nehezebbé vált az uralkodó elit számára a zsidóság megoltalmazása és a fenti sürgetések visszautasítása. Az elit elszántan próbálta óvni Magyarországot szuverenitását, és nem kívánt lemondani azokról a törekény kapcsolatokról, melyek a nyugati demokráciákhoz fűzték, de azzal is tisztában volt, hogy a revíziós törekvések és a kereskedelmi érdekek Magyarországot a Harmadik Birodalomhoz kötik.

A kormányzó elit tehát gyakorlati megfontolásokból zárkózott föl a Harmadik Birodalomhoz, közben azonban folytonos aggodalmak gyötörték terjeszkedésének méretei és az ellenzéki pozíciókba kényszerített szélsőjobb politikai és ideológiai térnyerése és fenntartás nélküli náci-barátsága miatt. A jobboldali ellenzék szívvel-lélekkel magáénak vallotta a nemzetiszocialista programot, nemcsak antiszemizmusa miatt, bár kétségtelenül ezt találta benne a legvonzóbbnak, hanem azért is, mert társadalmi és politikai reformokat követelt. Magyarország elaggott, félféudális társadalmi-politikai rendjének átalakítását és a zsidókérdés teljes megoldását ígerte.